

UCHWAŁA NR LIV/251/2014

RADY MIEJSKIEJ W MAŁOMICACH

z dnia 22 października 2014 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.) Rada Miejska w Małomicach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrz Małomic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Józef Chuchra

Strategia Rozwoju
Gminy Małomice
na lata 2014-2020

SPIS TREŚCI	1
Wprowadzenie	2
Przesłanki stworzenia Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020	4
Metodologia prac	5
Diagnoza podstawowych uwarunkowań rozwojowych	7
Analiza SWOT	9
Wizja i misja rozwoju Gminy Małomice	15
Plan operacyjny Strategii	16
OBSZAR I: GOSPODARKA I EDUKACJA	17
Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału intelektualnego	17
Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego gminy	19
~~OBSZAR II: DZIEDZICTWO, TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA CZASU WOLNEGO .....~~	~~20~~
Cel operacyjny II.1 Ochrona przestrzeni i dziedzictwa kulturowego	21
Cel operacyjny II.2 Rozwój turystyki i usług czasu wolnego	22
Cel operacyjny II.3 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej	24
Cel operacyjny II.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację	26
OBSZAR III: JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	27
Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej	27
Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy	29
Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym	30
Cel operacyjny III.4 Poprawa bezpieczeństwa w zakresie społecznym i zdrowotnym	32
OBSZAR IV: ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY	34
Cel operacyjny IV.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne	34
Cel operacyjny IV.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi	35
Cel operacyjny IV.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy	37
System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju	39
Poziom organizacyjny	39
Poziom merytoryczny	41
Poziom społeczny	43

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu gminy, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, objęte kompetencjami przypisanymi gminie. Respektując obowiązujące zasady rozwoju regionalnego w Polsce wyznaczone dokumentami rządowymi oraz wyzwania, przed jakimi stoi Gmina Małomice, Strategia jest próbą opisanie i uwzględnienia potrzeby i oczekiwania wspólnoty gminnej.

Gminę Małomice nie posiada korzystne położenie komunikacyjne przez gminę omijając miasto Małomice przebiega droga krajowa nr 12, najbliższy zjazd na drogę objętą Transeuropejską Siecią Transportową tj. A18 znajduje się w odległości 18 km od Małomic. Najbliższe ośrodki ponadlokalne i regionalne nie generują silnych bodźców rozwojowych. Ponadto gmina posiada przeciętne walory przyrodniczo-kulturowe, co wskazuje, że nie posiada ona naturalnych przewag konkurencyjnych, a jej szansę by w perspektywie 2020 roku stała się ważnym ośrodkiem lokalnym, charakteryzującym się rozwiniętą sferą gospodarczą i wysoką atrakcyjnością rekreacyjno-turystyczną należy upatrywać w rozwoju Małomickiej strefy aktywności gospodarczej, oraz produktach turystycznych opartych o unikatowe i innowacyjne założenia. Podstaw realizacji celów i kierunków interwencji Strategii leży nawiązywanie współpracy pomiędzy Gminą Małomice, a sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego, sektorem gospodarczym, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami. Wyzwanie to sprawia, iż Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 zawiera zadania będące w kompetencjach innych szczebli samorządowych i partnerów gospodarczych oraz społecznych.

Strategia w systemie zarządzania rozwojem gminy pełni rolę plan postępowania władz samorządowych, partnerów gospodarczych i społecznych. W oparciu o jej zapisy podmioty te mogą aplikować o przyznanie im środków pomocowych i budować własne plany strategiczne. Tak zdefiniowana strategia jest narzędziem wyznaczającym kierunki i intensyfikującym współpracę partnerów społecznych działających na terenie gminy: samorządu, organizacji społecznych i biznesu. Realizacji celów określonych w strategii układzie partnerskim skutkować będzie efektem synergii. Realizacja kierunków interwencji Gminy Małomice, nierzadko będzie się wiązać z podejmowaniem współpracy pomiędzy samorządami wszystkich szczebli, partnerami społecznymi i prywatnymi. Stąd też Strategia nie obejmuje wyłącznie zadań będących w kompetencjach samorządu gminnego, ale wskazuje na rozwiązania niezbędne dla stałego i efektywnego rozwoju całej wspólnoty lokalnej. Takie podejście jest zgodne z nowym paradygmatem polityki regionalnej państwa – wieloszczeblowym zarządzaniem Strategią.

Budując Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 kierowano się przesłanką zgodności jej zapisów z priorytetami i celami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego, tj. Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie; Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 r.; Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.; Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020; krajowych strategii sektorowych oraz Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego na lata 2011-2020.

Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 została przygotowana przez władze samorządowe Gminy Małomice. Dokument uwzględnia wnioski i rekomendacje sformułowane w ramach debaty publicznej, której elementem były w szczególności sesje rady miejskiej i zebrania mieszkańców jednostek pomocniczych.

Strategia Rozwoju Gminy Małomice stanowi nie tylko narzędzie prowadzenia polityki rozwoju lokalnego, ale również syntezę świadomych wyborów i rekomendacji przedstawicieli różnych społeczności tworzących wspólnotę samorządową.

Przesłanki budowy Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020

Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 wynika z przekonania władz samorządowych o konieczności planowania będącego odpowiedzią na dynamiczne zmiany zachodzące w sferze społeczno-gospodarczej, tak w gminy, jak i w jej otoczeniu (rzeczywiste procesy i zjawiska – natury gospodarczej, społecznej, kulturowej, zarządczej, itp.). Nie bez znaczenia były również przesłanki formalno-prawnych, wynikające z potrzeby weryfikacji dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego pod kątem ich zgodności z wytycznymi i rekomendacjami, zawartymi dokumentach o charakterze nadrzędnym.

Wśród kluczowych czynników, determinujących potrzebę przygotowania Strategii na lata 2014-2020, należy zatem wymienić:

1. Dostosowywanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz gospodarczych w gminie i jej otoczeniu.

Gmina to nie tylko wydzielony granicami administracyjnymi obszar, ale przede wszystkim mieszkańcy tworzący z mocy prawa lokalną wspólnotę samorządową, w której na bieżąco ulega zmianie sytuacja demograficzna, społeczna i gospodarcza. Gmina funkcjonuje w interakcji z otoczeniem. Szereg poważnych przeobrażeń, jak np.: ogólnoswiatowe spowolnienie gospodarcze (i związane z tym mniejsze dochody budżetowe), rosnące dysproporcje w rozwoju-JST, czy zmiana obserwowanych trendów demograficznych, wpływa w dużym stopniu także na sytuację Gminy Małomice. Nowa Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 winna się zatem opierać na konkretnych założeniach oraz definiować cele oraz kierunki interwencji, służące podnoszeniu jej konkurencyjności i przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych.

2. Dostosowanie Strategii Rozwoju Gminy Małomice do nowych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego. Ostatnie lata to okres weryfikacji oraz powstawania nowych i aktualizacji poprzednich wersji dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym szczebla krajowego i regionalnego. Aktualny system prowadzenia polityki rozwoju w Polsce, oparty jest o hierarchiczny układ dokumentów strategicznych, wzajemnie ze sobą spójnych i powiązanych. Obejmuje wytyczne płynące ze strategii Europa 2020, Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK) oraz 9 strategii zintegrowanych, w tym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR), wyznaczającej cele polityki regionalnej wobec poszczególnych terytoriów w kraju, w tym w szczególności obszarów miejskich i wiejskich. Nowy paradygmat polityki regionalnej, zdefiniowany w ramach KSRR, oparty jest o model polaryzacyjno-dyfuzyjny, zakładający pełne wykorzystanie naturalnych procesów koncentracji i przepływów zasobów i osób, które ogniskują się w sieciach osadniczych, tworzonych przez duże ośrodki, przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału do absorpcji i dyfuzji procesów rozwojowych na obszarach położonych poza funkcjonalnymi obszarami miast wojewódzkich. W tak ujęty system prowadzenia polityki rozwoju wpisuje się Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego na lata 2011-2020, stanowiąca z kolei podstawę dla konstruowania subregionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych. Uwzględnienie wytycznych i rekomendacji,

płynących z dokumentów nadrzędnych, pozwoliło na skorelowanie Strategii Rozwoju Gminy Małomice z priorytetami rozwojowymi województwa (wzmocnienie efektów rozwojowych poprzez jednoznaczne, wspólne określanie kluczowych kierunków interwencji), a w dalszej perspektywie na korzystanie z nowych narzędzi polityki regionalnej (np. kontrakt terytorialny).

3. Uspójnienie horyzontu czasowego Strategii Rozwoju Gminy Małomice z horyzontem czasowym nowego okresu programowania Unii Europejskiej oraz dokumentów nadrzędnych.

Horyzont czasowy Strategii Rozwoju Gminy Małomice sięga 2020 roku, czego bezpośrednim uzasadnieniem jest przyjęcie okresu obejmującego w całości kolejną perspektywę finansową Unii Europejskiej (tj. 2014-2020), a także zbieżnego z horyzontem Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego. Ponadto, opracowanie Strategii na lata 2013-2020 zapewni spójność z perspektywą przyjętą dla nowej Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

Metodologia prac

Strategia Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 ma na celu stworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju gminy, którego celem jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i rekreacyjno-turystycznej gminy. Konstrukcję dokumentu Strategii oparto na partycypacyjno-eksperyckim modelu budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji odpowiedzialnych za rozwój terytorialny w Polsce.

Strategię opracował Burmistrz Małomic wraz z radnymi rady miejskiej w Małomicach.

Organizacja procesu tworzenia Strategii

Publiczne zarządzanie strategiczne na szczeblu samorządu gminnego to kierowanie wieloobszarowym rozwojem w długim przedziale czasu, dzięki wykorzystaniu rzetelnej wiedzy płynącej z analizy i oceny bieżącej sytuacji oraz antycypowaniu spodziewanych scenariuszy rozwoju JST, a także dzięki przewidywaniu zmian w otoczeniu.

Podstawą budowania Strategii Rozwoju Gminy Małomice była fotografia gminy wykonana w oparciu o diagnozę społeczno-gospodarczą, której celem było dokonanie obiektywnej oceny sytuacji społeczno-gospodarczej oraz jej potencjału z zachowaniem zgodności ze Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego na lata 2011-2020. Zastosowana metoda pozwoliła na określenie potencjału rozwojowego Gminy Małomice w przyjętych 7 obszarach badawczych (potencjał turystyczny, potencjał gospodarczy, kapitał ludzki, jakość życia, infrastruktura komunikacyjna, atrakcyjność turystyczna, zarządzanie rozwojem), ujmujących w sposób kompleksowy ogół zjawisk społeczno-gospodarczych, zachodzących na jej terenie. Każdy obszar podzielono w zależności od jego charakteru i stopnia złożoności na podobszary i poddano go analizie z wykorzystaniem danych statystycznych, jak: Bank Danych Lokalnych GUS.

2. Analiza strategiczna uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych metodą SWOT.

Raport diagnostyczny, charakteryzujący podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Małomice, był podstawą dokonania oceny i analizy potencjału Gminy, jej słabości, mocnych stron oraz szans i zagrożeń istotnych z punktu widzenia dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego (analiza SWOT). Ponadto, przeprowadzono rangowanie i pozycjonowanie elementów SWOT, grupując je na czynniki o silnym,

umiarkowanym oraz niskim wpływie na rozwój gminy, co pozwoliło na ich uszeregowanie zgodnie z siłą oddziaływania. Wyniki analizy SWOT stały się podstawą do sformułowania podstawowych wyzwań i zagadnień strategicznych dla Gminy Małomice.

3. Identyfikacja obszarów priorytetowych i sformułowanie planu operacyjnego.

Analiza strategicznych uwarunkowań rozwoju Gminy stała się podstawą wyboru obszarów priorytetowych i celów strategicznych oraz budowa planu operacyjnego Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020. W oparciu o wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej oraz analizy SWOT, dokonano identyfikacji obszarów priorytetowych (kierunków rozwoju) dla Gminy Małomice. W efekcie zdefiniowano 4 priorytety rozwojowe:

OBSZAR 1. GOSPODARKA I EDUKACJA

OBSZAR 2. DZIEDZICTWO, TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA CZASU WOLNEGO

OBSZAR 3. JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

OBSZAR 4. ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY

Kolejnym etapem było opracowanie matrycy Strategii Rozwoju Gminy Małomice. Matryca powstała na bazie dokonanych wcześniej analiz i opracowań, wytycznych i założeń zawartych w dokumentach strategicznych szczebla krajowego i regionalnego, a także z uwzględnieniem wniosków płynących z opracowanej uprzednio analizy SWOT.

4. System monitoringu i ewaluacji Strategii.

Ostatnim etapem prac było opracowanie podsystemów strategii, dotyczących monitorowania osiągania celów i realizacji poszczególnych kierunków interwencji oraz aktualizowania dokumentu – zgodnie ze zmieniającymi się uwarunkowaniami wewnętrznymi i w otoczeniu Gminy Małomice.

Ramy instytucjonalne lokalnej polityki rozwoju

Konieczność tworzenia gminnych dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym nie wynika wprost z przepisów prawa. Znowelizowana w 2013 r. ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tworząca podstawy prawne do przygotowania przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zasad wdrażania programów Unii Europejskiej na lata 2014-2020, wśród dokumentów strategicznych opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego wymienia jedynie strategie rozwoju województw oraz strategie ponadregionalne. Katalog ten pozostawia jednak otwarty, a wśród podmiotów odpowiedzialnych za prowadzenie polityki rozwoju wymienia samorząd gminny.

Ugruntowana praktyka prowadzenia polityki rozwoju na szczeblu gminnym realizowana jest najczęściej w postaci tworzenia gminnych strategii rozwoju. Zasady lokalnej polityki rozwoju powinny jednak uwzględniać wytyczne w zakresie prowadzenia polityki rozwoju na wyższych szczeblach. Poczynając od dokumentów na szczeblu Unii Europejskiej, w szczególności uwzględniając zasady Europejskiej Polityki Spójności, poprzez strategiczne dokumenty krajowe, przygotowywane przede wszystkim przez administrację rządową, a kończąc na wojewódzkiej, opracowywanych przez samorząd województwa.

Diagnoza podstawowych uwarunkowań rozwojowych

Potencjał turystyczny

- Gmina Małomice charakteryzuje się słabo rozwiniętą bazą turystyczną i okołoturystyczną jak całego powiatu żagańskiego oraz południowej części województwa lubuskiego .
- Brak zorganizowanego ruchu turystycznego.
- Z uwagi na swoją charakterystykę – szereg walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych, gmina posiada potencjał rozwoju turystyki jednodniowej i aktywnej, w szczególności dla mieszkańców Żagań, gminy północnej części województwa Dolnośląskiego.

Potencjał gospodarczy

- Struktura gospodarki lokalnej wskazuje na jej rolniczy mieszany charakter z przewagą osób zatrudnionych w sektorze usług rynkowych.
- Mieszkańcy gminy na tle powiatu i województwa prezentują średni poziom przedsiębiorczości. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosi .....
- Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego jest wyższy od średniej wojewódzkiej, z kolei wskaźnik zatrudnienia, zbliżony do średniej powiatowej, jest o połowę niższy od wartości przeciętnej dla ogółu gmin województwa. Taki stan rzeczy z jednej strony wskazuje na względnie duży odsetek osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne, z drugiej strony pokazuje, że dla większości mieszkańców Gminy Małomice rynek pracy znajduje się poza jej obszarem. Szansą na wzrost zatrudnienia na terenie gminy może być rozwój strefy aktywności gospodarczej.

Kapitał ludzki

- Gminę Małomice w ostatnich latach charakteryzuje znaczące ujemne saldo migracji. I tendencja ta nie ulega zmianie.
- Niekorzystne tendencje migracyjne pogłębiane są przez niski przyrost naturalny. Ponadto w odniesieniu do przeciętnej wojewódzkiej, strukturę demograficzną gminy, charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem obciążenia osobami starszymi.
- Słabą stroną gminy jest jakość nauczania. Zbadane przeciętne wyniki egzaminu gimnazjalnego w latach 2007-2012 w części matematyczno-przyrodniczej (określające jedną z kluczowych kompetencji na dalszych etapach edukacji) są każdorazowo niższe od przeciętnych wyników uczniów w powiecie żagańskim i województwie lubuskim. Utrzymywanie się takiego stanu rzeczy może przełożyć się na odpływ najzdolniejszej młodzieży do szkół leżących poza terenem gminy już na pierwszych etapach edukacji.

Jakość życia

- Cechą charakterystyczną Gminy Małomice jest niska dostępność do usług zdrowotnych, charakteryzująca się małą liczbą zakładów opieki zdrowotnej, ograniczona dostępność porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, wskazują na niską jakość oferty w tym obszarze.

- Skalę problemów społecznych obrazują wskaźniki wykorzystania usług środowiskowej pomocy społecznej i zasiłków rodzinnych. Obserwowane wartości są przeciętnie o połowę wyższe od średniej, co jest cechą charakterystyczną większości gmin powiatu żagańskiego.
- W zakresie usług opieki nad dzieckiem i oświatowych należy wskazać na względnie wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (63% dzieci w wieku 3-5 lat). Korzystnie na jakość nauczania wpływać może liczebność klas w szkołach podstawowych wynosząca przeciętnie 17 osób, z drugiej strony taki stan rzeczy może świadczyć o niskiej efektywności ekonomicznej szkół. W przypadku gimnazjów liczebność klas jest nieco wyższa i wynosi 19 osób. Niemniej jednak gminne gimnazjum nie jest zaliczana do szkół z wysokim wynikiem egzaminu (wg klasyfikacji OKE);
- W obszarze usług kultury na wyróżnienie zasługuje dostępność księgozbioru (średnio 25 woluminów na 1 czytelnika,
- Gmina odznacza się wysokim wskaźnikiem dostępności do infrastruktury sportowej i niskim wskaźnikiem jej wykorzystania.
- W zakresie dostępności do komunalnej infrastruktury sieciowej należy stwierdzić że gmina zapewnia wszystkim mieszkańcom dostęp do sieci wodociągowej zaś mieszkańcom Małomic 100% dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i sieci gazowej . Wskaźniki korzystających z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej są wyższe od wartości obserwowanych w powiecie i województwie. Obszary te, w sposób istotny determinujące jakość życia mieszkańców gminy, nie wymagają większych nakładów inwestycyjnych, z wyłączeniem nakładów na modernizację sieci wodociągowej.
- Niska dostępność komunikacyjna Gminy Małomice utrudnia korzystanie z usług publicznych wyższego rzędu oferowanych w Żaganiu, Szprotawie, Zielonej Górze.

Atrakcyjność przyrodnicza

- Znacząca część gminy objęta jest w ochroną prawną (w tym obszarami NATURA 2000 Bory Dolnośląskie, Małomickie Łęgi, co wskazuje na szczególny charakter dziedzictwa przyrodniczego. Jednakże należy podkreślić, że na tle powiatu żagańskiego oraz sąsiednich powiatów województwa dolnośląskiego Gminy Małomice nie może być to uznany za kluczowy czynnik rozwojowy, determinujący m.in. różne formy turystyki i budowania oferty spędzania czasu wolnego.
- Ochrona przyrody, że względu na poczynione nakłady na infrastrukturę komunalną nie stanowi problemu w części odnoszącej się do zagospodarowania wytworzonych na terenie gminy odpadów płynnych i stałych. Pewnym problemem jest wysoki poziom niskich emisji nasilający się w okresie zimowym i związanych z ogrzewaniem domów i mieszkań zrealizowanym w oparciu o piece węglowe (słaba jakość opału, palenie drewnem i odpadami stałymi)
- Wśród podstawowych potrzeb w zakresie ochrony środowiska wymienić należy działania zmierzające do likwidacji niskich emisji poprzez wykorzystanie w większym zakresie odnawialnych źródeł energii np. Paneli solarnych (przygotowanie ciepłej wody użytkowej), ogniwa fotowoltaiczne.

Zarządzanie rozwojem

- W latach 2004-2013 znacząco wzrósł odsetek wydatków inwestycyjnych w budżecie gminy. Jednocześnie wysoki udział środków unijnych w wydatkach inwestycyjnych wskazuje na rozsądną politykę inwestycyjną, opartą o możliwe do pozyskania środki zewnętrzne.
- Wraz ze wzrostem nakładów inwestycyjnych wzrosło zadłużenie gminy, niemniej jednak poziom zadłużenia nie zagraża stabilności finansów samorządowych. Nadwyżka operacyjna z kolei korzystnie wpływa na zdolność do samofinansowania inwestycji przez gminę.
- Liczba działających organizacji pozarządowych, jak i frekwencja w wyborach samorządowych, świadczą o niskim stopniu partycypacji obywatelskiej w procesie kreowania rozwoju gminy co wskazuje na konieczność ciągłego stymulowania kapitału społecznego.

Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, dzięki czemu stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie poła przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strenghts), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S - STRENGHTS, czyli silne strony

W - WEAKNESSES, czyli słabe strony

O - OPPORTUNITIES, czyli okazje

T - THREATS, czyli zagrożenia

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia

Analizę SWOT dla Gminy Małomice przeprowadzono w układzie 7 obszarów priorytetowych, mających kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy w następujących obszarów funkcjonalnych:

1. Potencjał turystyczny;
2. Potencjał gospodarczy;
3. Kapitał ludzki;
4. Jakość życia;
5. Komunikacja, położenie;
6. Atrakcyjność przyrodnicza;

7. Zarządzanie rozwojem.

Dodatkowo przeprowadzono rangowanie i pozycjonowanie elementów SWOT, grupując je na czynniki o silnym, umiarkowanym oraz niskim wpływie na rozwój Gminy Małomice, co pozwoliło na ich uszeregowanie zgodnie z siłą oddziaływania. W niektórych obszarach nie wyodrębniono czynników o niskim wpływie na rozwój Gminy Małomice, a także (rzadziej) czynników o wpływie umiarkowanym.

Tabela 1 Analiza SWOT – czynniki wewnętrzne mające wpływ na rozwój Gminy Małomice.

Obszar 1: Potencjał turystyczny	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
1. Dobry stan nawierzchni dróg i ulic;	1. Brak ścieżek rowerowych na terenie gminy.
czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
	1. Zły stan techniczny oznakowania szlaków turystycznych w miejscowościach, brak informacji, strzałek o szlakach pieszych i rowerowych; 2. Słabo rozwinięta oferta gastronomiczna na terenie miasta Małomice; 3. Słaba promocja turystyczna gminy; Brak lub niedostateczna współpraca pomiędzy sąsiednimi gminami w zakresie rozwoju turystyki; 4. Mała intensywność ruchu turystycznego; 5. Niedostateczna estetyka zieleni miejskiej.

Obszar 2: Potencjał gospodarczy	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
1. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy (specjalizacje: handel, budownictwo, transport); 2. Tereny przemysłowych jako bazy do powstanie Małomickiej Strefy Aktywności Gospodarczej, łatwy dostęp do infrastruktury technicznej; 3. Rozwinięte funkcje lokalne (publiczne) i ponadlokalne (handel i usługi) w Małomicach.	1. Brak dużych podmiotów gospodarczych (generujących znaczące wpływy do budżetu gminy); 2. Stosunkowo mała wartość wskaźnika liczby osób pracujących (wg faktycznego miejsca pracy) w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (na poziomie: 12,8% - średnia dla województwa lubuskiego: 36%).
czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
1. Warunki dla rozwoju rolnictwa - niezdegradowane gleby.	1. Brak inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii; 2. Zanik rzemiosła i drobnej wytwórczości na terenie gminy.

Obszar 3: Kapitał ludzki

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
	1. Niekorzystna struktura ludności wg grup wieku – duży odsetek ludzi starszych; 2. Ujemny przeciętny przyrost naturalny na 1 3. Wysokie ukryte bezrobocie, szczególnie na terenach wiejskich gminy
czynniki o niskim wpływie na rozwój Gminy Małomice	
1. Działalność Spółdzielni Socjalnej	1. Niskie przeciętne wyniki uczniów z egzaminu gimnazjalnego

Obszar 4: Jakość życia	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
1. Wysokie nakłady na modernizację infrastruktury i wyposażenie instytucji kultury w stosunku do istniejących możliwości; 2. Urozmaicona oferta kulturalna. 3. Rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenie gminy; 4. Wysoki poziom bezpieczeństwa pożarowego; 5. Wysoka aktywność społeczna w zakresie sportu i rekreacji, duża liczba klubów sportowych; 5. Dostępność do usług ochrony zdrowia (zakłady podstawowej opieki zdrowotnej, stacja pogotowia ratunkowego w Szprotawie, szpital wielospecjalistyczny w Szprotawie, wielość aptek); 6. Zadowolająca pod względem jakości i dostępności infrastrukturalna baza oświatowa; 7. Istniejąca infrastruktura społeczna; 8. Spokój, cisza, bezpieczeństwo, gościnność, wysoka jakość środowiska. 9. Wysoki odsetek korzystających z sieci wodociągowej w Gminie oraz kanalizacji sanitarnej w mieście Małomice;	1. Pogłębiające się problemy społeczne, związane z korzystaniem z pomocy społecznej (wysoki odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz wysoki odsetek dzieci do lat 17, których rodzice otrzymują zasiłek rodzinny); 2. Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych, socjalnych i pod wynajem. 3. Brak placówek zajmujących się opieką i wsparciem dla ludzi starych.
czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
1. Mieszkańcy każdej miejscowości mają dostęp do miejsc spotkań społeczności lokalnej (świetlice, Małomicki Ośrodek Kultury)	1. Niewystarczająca baza lokalowa przedszkoli i szkół gminnych na terenie miasta Małomice; 2. Rozproszenie zabudowy na terenie gminy,

	wpływające na koszty infrastruktury komunalnej; 5. Niski poziom czytelnictwa wśród mieszkańców gminy; 6. Niewystarczający poziom zgazyfikowania gminy.
--	--

Obszar 5: Komunikacja, położenie	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
<p>1. Korzystne położenie komunikacyjne gminy (droga krajowa nr 12 , bliskość do zjazdów z autostrady A18);</p> <p>2. Małomice jako ośrodek funkcji lokalnych;</p> <p>3. Dobrze rozwinięta infrastruktura teleinformatyczna (dobry zasięg sieci komórkowej, łatwy dostęp do Internetu);</p>	<p>1. Duża odległość od centrów regionalnych i większych ośrodków miejskich i aglomeracji – rynek pracy, możliwość kształcenia, usługi publiczne wysokiej jakości (Zielona Góra, Wrocław, Żary, Nowa Sól);</p> <p>2. Mała ilość połączeń w komunikacji zbiorowej w relacji Małomice - stolica województwa).</p> <p>3. Niewystarczająca ilość miejsc parkingowych;</p> <p>4. Niewystarczający stan techniczny infrastruktury drogowej w szczególności powiatowej na terenie gminy (drogi wąskie i o złej nawierzchni);</p> <p>3. Brak wewnątrzgminnego transportu publicznego;</p> <p>5. Niewystarczający dostęp do komunikacji zbiorowej (mała częstotliwość kursów, rozkład jazdy nie dostosowany do potrzeb)</p> <p>6. Brak chodników wzdłuż dróg powiatowych na terenach wiejskich.</p>

Obszar 6: Atrakcyjność przyrodnicza	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
<p>1. Bogactwo walorów krajobrazowo-przyrodniczych: lasy stanowiące 31% powierzchni gminy, różnorodność zbiorowisk roślinnych oraz bogactwo fauny – NATURA 2000.</p> <p>2. Znacząca część powierzchni gminy objęta ochroną przyrodniczą;</p> <p>3. Obfite łowiska wędkarskie (rzeka Kwisa i Bóbr)</p>	<p>1. Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców gminy. czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy Małomice</p>

Obszar 7: Zarządzanie rozwojem	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
1. Wysoki udział środków unijnych w wydatkach inwestycyjnych 2. Udział w rządowym programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Małomice 3. Aktualne Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy; 4. Sprawny i efektywny system komunikacji społecznej, funkcjonujący w Gminie – strona internetowa www.malomice.pl .	1. Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla znacznej części gminy; 2. Niewystarczająca baza lokalowa dla instytucji publicznych, (szkoła, przedszkole) 3. Kapitał społeczny – mała liczba organizacji pozarządowych, w tym organizacji pożytku publicznego 4. Słaba współpraca różnych podmiotów na terenie gminy (instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, mieszkańcy) . 4. Nieskuteczna promocja Gminy Małomice w różnych projektach realizowanych przy współpracy z Lokalnymi Grupami Działania;
czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
1. Zaangażowanie obywatelskie w sprawy lokalne – poprzez udział w wyborach samorządowych 2. Współpraca władz lokalnych z pozostałymi szczeblami samorządu w realizacji działań związanych z infrastrukturą komunikacyjną;	1. Wysoki wskaźnik obciążenia dochodów obsługą zadłużenia.

Tabela 2 Analiza SWOT –czynniki zewnętrzne mające wpływ na rozwój Gminy Małomice.

SZANSE	ZAGROŻENIA
czynniki o silnym wpływie na rozwój Gminy Małomice	
1. Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej; 2. Rewitalizacja miasta Małomice przy zachowaniu układu historycznego . 3. Rozwój ponadlokalnej sieci ścieżek rowerowych 4. Poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej (inwestycje zewnętrzne – rozbudowa układu drogowego); 5. Rozwój ruchu turystycznego poprzez różnicowanie i specjalizację oferty - rodzinna, weekendowa; 7. Wykorzystanie potencjału rekreacyjnego i turystycznego zbiornika wodnego w Małomicach, rzek Kwisa i Bóbr; 8. Rozwój terenów rekreacji wodnej na zbiorniku	1. Biurokracja, w tym związana z pozyskiwaniem środków zewnętrznych na inwestycje; 2. Słabość lokalnego i regionalnego rynku pracy – sektor publiczny jako największy pracodawca; 3. Odpływ ludności, w szczególności emigracja młodych, wykształconych i przedsiębiorczych ludzi – ujemne przeciętne saldo migracji z lat 2007-2011 na 10 tys. mieszkańców; 5. Niepewna sytuacja gospodarcza kraju i państw Unii Europejskiej (globalny kryzys gospodarczy, mający wpływ na kondycję ekonomiczną państwa, samorządów i obywateli / sytuację przedsiębiorców / zakładów pracy); 6. Niska opłacalność produkcji rolnej; 7. Zaniedbana infrastruktura melioracji wodnych; 8. Niski udział dochodów własnych w dochodach budżetu gminy.

<p>wodnym w Małomicach;</p> <p>9. Popyt w Polsce na usługi turystyczne oparte na zasobach przyrodniczych;</p> <p>10. Aktywna polityka rynku pracy w zakresie wsparcia osób bezrobotnych;</p> <p>11. Rozwój budownictwa mieszkaniowego – przyciąganie nowych mieszkańców spoza gminy;</p> <p>12. Rozwój skutecznego systemu promocji i informacji turystycznej w regionie małopolskim;</p> <p>13. Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów z sektora komunalnego i efektywne wdrożenie systemu selektywnej zbiórki i odzysku odpadów komunalnych;</p> <p>14. Zróżnicowanie narzędzi finansowych, kształtujących rozwój gmin, w tym rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego;</p> <p>15. Rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej;</p> <p>16. Zainicjowanie współpracy na rzecz zrównoważonego rozwoju turystyki pomiędzy władzami jednostek samorządowych różnych szczebli.</p>	<p>9. Wzrastające koszty inwestycji infrastrukturalnych;</p> <p>10. Mało efektywna polityka prorodzinna państwa;</p>
<p>czynniki o umiarkowanym wpływie na rozwój Gminy Małomice.</p>	
<p>1. Procesy imigracyjne i powroty ludności z emigracji;</p> <p>2. Zintensyfikowanie współpracy międzynarodowej z państwami spoza Unii Europejskiej, pozyskanie miast partnerskich;</p>	<p>1. Opodatkowanie imprez lokalnych i wiejskich (biletów wstępu na różnego rodzaju imprezy, m.in. sportowe, kulturalne oraz rekreacyjne, sprzedaży produktów itp.);</p> <p>2. Rozwój parków technologicznych, stref ekonomicznych, klastrów w niewielkiej odległości od gminy - Nowa Sól</p> <p>3. Złe postrzeganie społeczne współpracy sektora publicznego i prywatnego (nieuzasadniony sprzeciw opinii publicznej wobec partnerstwa publiczno-prywatnego);</p> <p>5. Ograniczenia budowlane, inwestorskie wynikające z objęcia gminy prawną ochroną przyrodniczą i konserwatorską;</p> <p>6. Wielość dzikiej zwierzyny w lasach – zagrożenie dla rolnictwa i ludności.</p>

Wizja i misja rozwoju Gminy Małomice

Wizja rozwoju Gminy Małomice stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2020 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota gminy, tj. władze samorządowe oraz ich partnerzy (lokalni oraz ponadlokalni), wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza Gmina Małomice. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

WIZJA ROZWOJU „GMINA MAŁOMICE 2020”

W 2020 roku Gmina Małomice przełamała niekorzystne uwarunkowania związane z położeniem w znaczącej odległości od ważnych szlaków komunikacyjnych, w dużej odległości od aktywnych centrów regionalnych i subregionalnych.

Bogate walory przyrodniczo-kulturowe oraz zróżnicowana oferta rekreacyjno-turystyczna Gminy przyciągają turystów i gości z Polski i zagranicy.

Rozwija się konkurencyjna gospodarka lokalna, powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością zawodową mieszkańców oraz nowe funkcje usługowe i handlowe.

Sprawne i efektywne zarządzanie publiczne, aktywna współpraca samorządów, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych zapewniają wysoką jakość i dostępność usług publicznych.

Gmina Małomice jest miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia, pracy, rekreacji i wypoczynku z niskimi cenami usług komunalnych.

Misja jest nadrzędnym celem rozwoju Gminy Małomice. Określa ona również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020, a podejmowanych przez różnych aktorów życia społecznego i gospodarczego – liderów lokalnych, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorców, grupy nieformalne mieszkańców, itd. Ponadto, władze samorządowe są także realizatorem własnych projektów (objętych zadaniami własnymi oraz we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego), zmierzających do rozwoju Gminy Małomice, upowszechniania jej walorów, ułatwiania współpracy partnerów lokalnych i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

MISJA ROZWOJU GMINY MAŁOMICE

Misją Gminy Małomice jest zintegrowana, kompleksowa i partnerska współpraca wszystkich lokalnych i ponadlokalnych partnerów społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju Gminy. Gmina zapewnia mieszkańcom wysokiego poziomu bezpieczeństwa, dostępu do wysokiej jakości usług publicznych o niskich cenach, możliwość kształcenia i satysfakcjonującej pracy, a także atrakcyjną ofertę czasu wolnego. Turystom i gościom

oferujemy wysoką jakość usług rekreacyjnych, bazujących na nowoczesnej, ciekawej i unikatowej w skali województwa infrastrukturze

Plan operacyjny Strategii

Priorytety wyszczególnione w Strategii wynikają z przyjętej wizji rozwoju Gminy Małomice do 2020 roku i zdefiniowanych wyzwań rozwojowych, które w perspektywie długookresowej stwarzają największe możliwości wzrostu. Wyodrębniono zatem 4 obszary priorytetowe, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

OBSZAR 1. GOSPODARKA I EDUKACJA

OBSZAR 2. DZIEDZICTWO, TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA CZASU WOLNEGO

OBSZAR 3. JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

OBSZAR 4. ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY

Dla każdego z obszarów priorytetowych sformułowany został cel strategiczny (w perspektywie 2020 roku), z którego wynikają cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania i projekty do realizacji. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty Gminy Małomice w perspektywie długofalowej.

Ponadto, dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii Rozwoju stworzono listę rekomendowanych mierników. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu realizacji oraz aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi bazową propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami jednostek wdrażających.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020.

Struktura celów Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020.

GOSPODARKA I EDUKACJA

Cel strategiczny: Silna i konkurencyjna gospodarka lokalna, powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością zawodową mieszkańców

Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału intelektualnego

Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego gminy

DZIEDZICTWO, TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA CZASU WOLNEGO

Cel strategiczny: Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego

Cel operacyjny II.1 Ochrona przestrzeni i dziedzictwa kulturowego

Cel operacyjny II.2 Rozwój turystyki i usług czasu wolnego

Cel operacyjny II.3 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej

Cel operacyjny II.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację

JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel strategiczny: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców

Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej

Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy

Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym

Cel operacyjny III.4 Poprawa bezpieczeństwa w zakresie społecznym i zdrowotnym

ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY

Cel strategiczny: Poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów

Cel operacyjny IV.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne

Cel operacyjny IV.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi

Cel operacyjny IV.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy

OBSZAR I: GOSPODARKA I EDUKACJA

Cel strategiczny: **Silna i konkurencyjna gospodarka lokalna, powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością zawodową mieszkańców**

Spójność z dokumentami nadrzędnymi: STRATEGIA ROZWOJU GMINY Małomice NA LATA 2014-2020

~~STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO - 2020, KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU~~

~~REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE~~

Cele operacyjne:

Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału intelektualnego

Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego gminy

Cel operacyjny I.1 Rozwój potencjału intelektualnego

Strategia postępowania:

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego określa zadania polityki państwa w zakresie warunków dla wzrostu wiedzy, umiejętności i kwalifikacji Polaków. Do najważniejszych zadań polityki państwa w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego należą:

- Poprawa jakości wykształcenia Polaków,
- Wykorzystanie potencjału młodej generacji, szczególnie na rynku pracy, w tym przedsiębiorczości młodego pokolenia.

Celem strategicznym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób tak, aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Stąd też działania podejmowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Małomice uwzględniają rozwój edukacji, jako oferty publicznej dla wszystkich mieszkańców Gminy – bez względu na wiek, status społeczny, zawodowy itp. Podstawowym wyzwaniem w tej sferze jest zapewnienie wysokiej jakości i nowoczesnej, odpowiadającej na zmiany zachodzące w otoczeniu, oferty edukacyjnej. Jakość edukacji uzależniona jest w głównej mierze od zdolności i kreacji kadry nauczycielskiej, jednakże trudnym do pominięcia jest fakt bazy infrastrukturalnej. Ten czynnik jest o tyle ważny, gdyż na

etapie prowadzenia analiz społeczno-gospodarczych stwierdzono niedoinwestowanie bazy lokalowej oświaty. Osiągnięcie wysokiego poziomu edukacji uzależnione jest od uwzględnienia w systemie edukacji na poziomie gminy szerszego kontekstu, tj. kolejnych szczebli (etapów) kształcenia oraz powiązania systemu edukacji z innymi systemami życia publicznego, w tym szczególnie ze sferą gospodarki. Stąd ważne jest podejmowanie działań zmierzających do stwarzania równych szans w dostępie do systemu edukacji, kształtowania postaw aktywnych, pozwalających rozumieć współczesny świat, rozwijania kompetencji oraz zacieśniania współpracy ze sferą biznesu. Podejmowane działania mają równolegle rozwijać i unowocześniać bazę lokalową i narzędziową oraz rozwijać działalność merytoryczną sfery edukacji, by przyczynić się do efektywnego przejścia z systemu edukacji do zatrudnienia.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Unowocześnienie gminnej bazy oświatowej z wykorzystaniem nowych technologii. Rozbudowa, przebudowa, doposażenie sal lekcyjnych i laboratoriów w pomoce naukowe i dydaktyczne.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Samorząd Województwa, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Lubuski Kurator Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim	2014-2020
Rozszerzenie oferty edukacyjnej uwzględniającej kształcenie kompetencji kluczowych i zdolności oraz zapewniających indywidualny rozwój ucznia.	Urząd Miejski w Małomicach, dyrektorzy gminnych jednostek oświatowych	Urząd Miejski w Małomicach	Samorząd Województwa, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Lubuski Kurator Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim	2014-2020
Wsparcie uczniów zdolnych poprzez organizację konkursów oraz system nagród i stypendiów. Opieka nad młodzieżą utalentowaną i pomoc w dalszym rozwoju.	Urząd Miejski w Małomicach, dyrektorzy gminnych jednostek oświatowych	Urząd Miejski w Małomicach	Samorząd Województwa, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Lubuski Kurator Oświaty w Gorzowie W	2014-2020
Kształcenie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży – współpraca szkół z terenu gminy z lokalnym biznesem.	Urząd Miejski w Małomicach, dyrektorzy gminnych jednostek	Urząd Miejski w Małomicach	Przedsiębiorcy	2014-2020

	oświatowych			
Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie, korzystaniem z kształcenia ustawicznego, podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych.	Dyrektorzy gminnych jednostek oświatowych	Urząd Miejski w Małomicach	Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu, Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku, instytucje szkoleniowe.	2014-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego 1.1 Rozwój potencjału intelektualnego:

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
Wyniki egzaminów zewnętrznych	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna	Sprawozdania, raporty
Miejsce w rankingu olimpiad, konkursów itp. uczniów z gminy Małomice	Organizatorzy olimpiad, konkursów, rankingów itp.	Sprawozdania

Cel operacyjny I.2 Rozwój potencjału gospodarczego gminy

Strategia postępowania:

Jakość życia (w tym również systemu edukacji) jest najważniejszym wyzwaniem dla władz i mieszkańców Gminy. Jakość ta uzależniona jest od atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Na atrakcyjność inwestycyjną mają wpływ czynniki warunkujące rozwój gospodarczy. Nie na wszystkie czynniki rozwoju władze gminy mają bezpośredni wpływ. Jednakże odpowiednio prowadzona polityka gospodarcza, uwzględniająca system zachęt i ulg, skorelowana z zacieśnianiem współpracy z różnymi podmiotami specjalizującymi się w rozwoju gospodarczym, przyczynia się do intensyfikacji czynników rozwoju i wzrostu konkurencyjności gminy. W ramach niniejszego działania konieczne jest skoncentrowanie wysiłków na rozwoju takich instrumentów, które w większym stopniu oddziaływać będą na wykorzystanie lokalnych zasobów, tj. lokalnej przedsiębiorczości. W tym zakresie mowa jest też o wykorzystaniu lokalnych potencjałów tradycyjnych dla Gminy branż oraz tych potencjałów geograficznych, turystycznych i kulturowych, które wyróżniają Gminę Małomice i mogą stać się atrakcyjnym obszarem dla potencjalnych odbiorców. Odpowiednio zbudowany program rozwoju gospodarczego, oparty na lokalnych zasobach, przyjazny i profesjonalnie przygotowany dla inwestorów zewnętrznych, wsparty przemyślaną i dobrze przeprowadzoną promocją gospodarczą gminy, przyniesie w długim okresie wymierne efekty gospodarcze w postaci trwale rozwijających się przedsiębiorstw, tworzących miejsca pracy i blisko współpracujących ze sferą edukacji.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Pozyskanie inwestorów.	Urząd Miejski w	Urząd Miejski w	Powiat	2014 - 2020

	Małomicach	Małomicach	żagański, przedsiębiorcy, Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Zielonej Górze, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych	
Utworzenie i zagospodarowanie Małomickiej Strefy Aktywności Gospodarczej.	Urząd Miejski w Małomicach		Samorząd Wojewódzki	2015 – 2018
Promocja potencjału gospodarczego Gminy Małomic	Urząd Miejski w Małomicach	Małomicki Ośrodek Kultury	Samorząd Wojewódzki, Agencja Rozwoju Regionalnego SA w Zielonej Górze	2015-2020
Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, m.in. poprzez wprowadzenie ulg i zachęt dla przedsiębiorców i osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą oraz stworzenie systemu informacyjno – doradczego.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Rada Miejska, Powiatowy Urząd Pracy	2015-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego I.2 Rozwój potencjału gospodarczego gminy: Mierniki

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
Liczba powstałych nowych podmiotów gospodarczych oraz dynamika ich rozwoju	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej	Raporty
Liczba podmiotów korzystających z różnych instrumentów systemu wsparcia działających na terenie Gminy Małomice	Urząd Miejski w Małomicach	Sprawozdania

OBSZAR II: DZIEDZICTWO, TURYSTYKA, REKREACJA I OFERTA CZASU WOLNEGO

Cel strategiczny: Wysoka atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna gminy, oparta na bogatym dziedzictwie przyrodniczo-kulturowym i szerokiej ofercie czasu wolnego

Spójność z dokumentami nadrzędnymi: STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO
2020 KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA
OBSZARY WIEJSKIE

Cele operacyjne:

Cel operacyjny II.1 Ochrona przestrzeni i dziedzictwa kulturowego

Cel operacyjny II.2 Rozwój turystyki i usług czasu wolnego

Cel operacyjny II.3 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej

Cel operacyjny II.4 Wzmocnienie promocji dziedzictwa lokalnego i regionalnego oraz zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację

Cel operacyjny II.1 Ochrona przestrzeni i dziedzictwa kulturowego

Strategia postępowania:

Ochrona przestrzeni i dziedzictwa kulturowego stanowi jedno z najważniejszych wyzwań rozwojowych Gminy Małomice w perspektywie 2020 roku. Zgodnie z nowym podejściem do zarządzania kulturą, zasobami dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego, zaprojektowane działania służyć będą kompleksowej ochronie i zachowaniu dziedzictwa (m.in. zabiegi konserwatorskie i modernizacyjne, rewaloryzacja dziedzictwa, kultywowanie tradycji i obrzędowości, wspieranie twórczości amatorskiej, zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych), ale – również – generowaniu impulsów do dalszego jego rozwoju, np. poprzez nadawanie zabytkom nowych funkcji. Wymiar ekonomiczny dziedzictwa kulturowego urzeczywistniany będzie poprzez wdrażanie mechanizmów włączających dziedzictwo kulturowe w obieg gospodarczy. Współdziałanie władz samorządowych, sąsiednich gmin, sektora biznesu, instytucji kultury, środowisk artystycznych i twórczych, służb konserwatorskich oraz innych odpowiedzialnych podmiotów pozwoli na wzmocnienie podejmowanych działań i bardziej racjonalne wydatkowanie środków, a także możliwość uzyskania dodatkowych korzyści przez partnerów na różnych etapach realizacji wspólnych przedsięwzięć (komplementarność i synergia).

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	2014-2020
Rewitalizacja zabudowy Małomic ze wzmocnieniem jej miejskiego charakteru.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, wspólnoty mieszkaniowe, właściciele nieruchomości	2014-2020
Wzrost estetyki na poziomie lokalnym poprzez odnowę centrów miejscowości i obszarów wiejskich.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, wspólnoty mieszkaniowe,	2014-2020

			właściciele nieruchomości	
Zachowanie i utrwalanie tradycji lokalnej jako dziedzictwa kulturowego ziemi ojców poprzez wspieranie folkloru, sztuki ludowej, w tym: - odtwarzanie starych przepisów kulinarnych, tradycyjne potrawy jako produkt turystyczny, - organizacja wydarzeń kulturalnych, bazujących na obrzędach i zwyczajach wiejskich oraz na produkcji rolnej, - badanie i dokumentowanie lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Małomicki Ośrodek Kultury, Samorząd mieszkańców jednostek pomocniczych gminy, organizacje społeczne	2014-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego II.1 Ochrona przestrzeni i dziedzictwa kulturowego:

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
Suma środków publicznych przeznaczonych na remonty i adaptację obiektów zabytkowych na cele publiczne	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne, Małomicki Ośrodek Kultury	Statystyka gminna
Liczba publikacji dot. lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne, Małomicki Ośrodek Kultury	Statystyka gminna

Cel operacyjny II.2 Rozwój turystyki i usług czasu wolnego

Strategia postępowania:

Jedną z głównych szans rozwojowych Gminy Małomice w perspektywie 2020 roku jest wykorzystanie bogactwa walorów przyrodniczych i kulturowych dla podniesienia atrakcyjności rekreacyjno-wypoczynkowej gminy. Dzięki spożytkowaniu potencjału dziedzictwa i kultury (m.in. poprzez rozwój potencjału turystycznego, zwiększony zostanie udział przemysłów czasu wolnego w gospodarczym rozwoju gminy. Rozwój turystyki i usług czasu wolnego możliwy będzie m.in. dzięki wsparciu dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej oraz okołoturystycznej na terenie gminy. Zaplanowano przedsięwzięcia, mające na celu stworzenie oferty dla turystyki aktywnej – m.in. rozwój systemu ścieżek pieszych i rowerowych, prezentujących najciekawsze i najbardziej wartościowe miejsca pod względem krajobrazowym, kulturowym czy przyrodniczym, a także rozwój oferty sportów wodnych na bazie zbiornika wodnego w Małomicach i rzek Kwisa i Bóbr i wyrobisk po-żwirowych. Ważna będzie współpraca pomiędzy sąsiednimi JST w zakresie budowania spójnej i komplementarnej oferty. Dla wzmocnienia gospodarki gminy i jej funkcji turystycznych

realizowane będą przedsięwzięcia, promujące jej walory przyrodnicze i turystyczne. Sprawna i efektywna współpraca gminy, sąsiednich JST, organizacji pozarządowych, turystycznych i instytucji kulturalnych, w tym m.in. w zakresie rozwoju nowych ofert i produktów turystycznych oraz tworzenia kalendarza imprez, stanowić będzie podstawowy instrument realizacji założonych celów.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizacyjna	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Wspieranie rozwoju oferty sportów wodnych na bazie zbiornika wodnego w Małomicach oraz rzeki Bóbr.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach.	2014 - 2020
Rozwój aktywnego wypoczynku i zwiększenie potencjału turystycznego gminy m.in. poprzez rozbudowę tras rowerowych i budowę kładki pieszo – rowerowej na zbiorniku wodnym w Małomicach.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, powiat żagański, gminy powiatu żagańskiego	2014 - 2020
Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej gminy. Utworzenie internetowego portalu turystycznego oraz tablic informacyjno – turystycznych i dostosowanie ich do potrzeb turysty zagranicznego.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach.	2014 - 2020
Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz rozwoju turystyki i usług czasu wolnego w powiecie i regionie.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, organizacje turystyczne	2014 - 2020
Tworzenie i efektywne wykorzystywanie produktów lokalnych (turystycznych i kulturowych np. w oparciu o tradycje ojców, w tym o tradycje kulinarne).	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, powiat żagański, gminy powiatu żagańskiego	2014 - 2020
Wspieranie rozwoju i promocja gospodarstw agroturystycznych i pensjonatów na terenie gminy.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	2014 - 2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego II.2 Rozwój turystyki i usług czasu wolnego:

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
–		

Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego – w tym turyści zagraniczni	GUS	Bank Danych Lokalnych
Wykorzystanie miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego	GUS	Bank Danych Lokalnych
Długość urządzonych i oznakowanych wielofunkcyjnych tras turystycznych na terenie gminy	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne	Statystyka gminna
Liczba produktów turystycznych z terenu gminy	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne, Małomicki Ośrodek Kultury	Statystyka gminna

Cel operacyjny II.3 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej

Strategia postępowania:

Jednym z priorytetów Gmina Małomice w perspektywie 2020 roku jest poszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej kierowanej do mieszkańców i turystów odwiedzający gminę jako instrumentu wzmacniającego jej potencjał społeczny, gospodarczy i element promocji i budowania marki. Oferta powinna być urozmaicona, dostosowana do zapotrzebowania zgłaszanego przez mieszkańców i gości, konkurencyjna w stosunku do oferty sąsiadujących jednostek samorządowych jak i innych ofert zagospodarowania czasu wolnego. Ponadto oferta musi stymulująca wpływać na zapotrzebowanie, rozwijająca, a katalog przedsięwzięć realizacyjnych otwarty. Oferta kulturalno-rozrywkowa dla mieszkańców i gości gminy budowana będzie wokół imprez o charakterze ponadlokalnym Dni Małomic, oraz we współpracy z zewnętrznymi organizatorami imprez kulturalnych i sportowych (wspieranie wydarzeń kulturalnych organizowanych przez jednostki zewnętrzne - budowanie marki gminy na szerokim wachlarzu imprez kulturalno – sportowych). Bogactw historii Gminy Małomice zobowiązuje władze, ale i każdego mieszkańca do ochrony i pielęgnowania lokalnych i regionalnych wartości kulturowych (jak również przyrodniczych). Dla rozwijania talentów sportowych, utrzymania kondycji, sprawności, dobrego stanu zdrowia mieszkańców ważnym jest stwarzanie odpowiednich warunków dla aktywności rekreacyjno-sportowej, np. tworzenie boisk wielofunkcyjnych, hal sportowych czy tras biegowych. Wyzwaniem pozostaje aktywizacja oraz edukacja obywatelska i kulturalna, w szczególności dzieci i młodzieży, jak również upowszechnianie kultury fizycznej, co pozwoli na ich wszechstronny rozwój oraz podniesienie potencjału intelektualnego i społecznego.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po	Partnerzy	Okres realizacji
—			—	

		stronie gminy		
Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na specyfice gminy (Dożynki, Turniej Sołectw), a także wspieranie i kontynuacja inicjatyw lokalnych, wydarzeń kulturalnych i imprez sportowych organizowanych przez jednostki zewnętrzne.	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury	Małomicki Ośrodek Kultury	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek kultury	2014 - 2020
Wspieranie i rozwój inicjatyw społeczno-kulturalnych służących integracji mieszkańców gminy (m.in. integracyjne ośrodki wsparcia – kluby samopomocy).	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury	Urząd Miejski w Małomicach,	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury	2014 - 2020
Wspieranie rozwoju i działalności zespołów śpiewaczych (np. Małomiczanki, Chichowianki).	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury	Urząd Miejski w Małomicach,	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek kultury	2014 -2020
Przekształcenie biblioteki gminnej w nowoczesne centra dostępu do wiedzy, kultury oraz ośrodka życia społecznego. Podniesienie czytelnictwa wśród mieszkańców poprzez promocję książki i zapewnienie nowości wydawniczych.	Urząd Miejski w Małomicach,	Urząd Miejski w Małomicach, Biblioteka Publiczna w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, Biblioteka Publiczna w Małomicach	2014 - 2020
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy (m.in. place zabaw, boiska wielofunkcyjne).	Urząd Miejski w Małomicach,	Urząd Miejski w Małomicach,	Urząd Miejski w Małomicach,	2014 - 2020
Wykorzystanie zaplecza sportowego na terenie gminy (hale sportowe, boiska sportowe) do pobudzenia aktywności sportowej uczniów. Rozwój sekcji sportowych i wyszukiwanie młodych talentów.	Urząd Miejski w Małomicach, gminne jednostki oświatowe	Urząd Miejski w Małomicach,	Urząd Miejski w Małomicach, gminne jednostki oświatowe, kluby sportowe	2014 – 2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego II.3 Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej:

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
Liczba uczestników imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne, Małomicki Ośrodek Kultury	Statystyka gminna
Wykorzystanie miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zakwaterowania	GUS	Bank Danych Lokalnych

zbiorowego		
Suma środków publicznych przeznaczonych na stworzenie bazy infrastrukturalnej dla usług kulturalnych i rekreacyjno – sportowych	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne	Statystyka gminna
Czytelnicy bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	GUS	Bank Danych Lokalnych

Cel operacyjny II.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację

Strategia postępowania:

Gminę Małomice charakteryzuje szereg walorów przyrodniczo-krajobrazowych, historycznych i kulturowych, na bazie których powinna być budowana oferta rekreacyjno-wypoczynkowa i turystyczna gminy. Skuteczność wykorzystania tych naturalnych potencjałów, znajdująca odzwierciedlenie w poziomie popytu na turystykę i rekreację, zależeć będzie w głównej mierze od stworzenia sprawnego i profesjonalnego systemu promocji gminy, kształtującego wizerunek gminy jako miejsca oferującego bogatą i różnorodną ofertą spędzania czasu wolnego.

Priorytetem pozostaje wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie znaczenia kultury i dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego dla rozwoju gminy i całej społeczności lokalnej. Celem edukacji obywatelskiej jest promocja i kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec dziedzictwa kulturowego, ze względu na jego znaczenie dla przyszłych pokoleń, ale i lokalnej gospodarki. Konieczne jest również stymulowanie większej aktywności mieszkańców w zakresie uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego, co przyczyni się do wzmocnienia kapitału społecznego gminy.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji czasu wolnego, markowych produktów turystycznych i wydarzeń kulturalnych.	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury	Urząd Miejski w Małomicach,	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury,	2014 - 2020
Rozwój informacji i wizualizacji turystycznej.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach		2014 - 2020
Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego – zarówno zabytków, jak i obiektów kultury współczesnej.	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury,	2014 - 2020
Zwiększanie poziomu społecznego	Urząd Miejski w	Urząd Miejski w	Urząd Miejski w	2014 - 2020

uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego poprzez promocję i zapewnienie dostępu do oferty turystycznej i wydarzeń kulturalnych.	Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury	Małomicach	Małomicach, Małomicki Ośrodek Kultury,	
---	---------------------------------------	------------	--	--

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego II.4 Wzmocnienie promocji i zwiększenie popytu na turystykę, kulturę i rekreację:

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
Liczba kampanii społecznych działań mających na celu podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne, Małomicki Ośrodek Kultury	Statystyka gminna
Liczba publikacji i komunikatów/informacji medialnych dot. oferty kulturalnej i rekreacyjno-wypoczynkowej gminy	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne, Małomicki Ośrodek Kultury	Statystyka gminna
Liczba uczestników imprez organizowanych przez gminę: domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	GUS	Statystyka gminna

OBSZAR III: JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Cel strategiczny: Sprawny i efektywny system usług publicznych wysokiej jakości, warunkujący odpowiednią jakość życia i pracy mieszkańców

Spójność z dokumentami nadrzędnymi: STRATEGIA ROZWOJU GMINY MAŁOMICE NA LATA 2014-2020 STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2020 KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE

Cele operacyjne:

Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej

Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy

Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym

Cel operacyjny III.4 Poprawa bezpieczeństwa w zakresie społecznym i zdrowotnym

Cel operacyjny III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej

Strategia postępowania:

Infrastruktura techniczna – systemy, urządzenia, sieci przesyłowe i związane z nimi obiekty, ma olbrzymie znaczenie dla mieszkańców, turystów oraz potencjalnych inwestorów. Bez zapewnienia dostępu do sieci

komunalnych oraz mediów nie ma możliwości stworzenia optymalnego miejsca do życia, jak również odpowiednich warunków dla rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości, tworzących miejsca pracy. Rozwój sieci dla energetyki, dostarczania ciepła, wody, usuwania i zagospodarowania ścieków, transportu, teletechniki oraz zapewnienie ich niezawodności powoduje poczucie komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców, a także przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie gminy.

Jednym z najważniejszych problemów, z którymi musi się zmierzyć samorząd gminny w perspektywie 2020 roku, jest konieczność modernizacji części sieci wodociągowej oraz uzupełnienia sieci przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich poza granicami aglomeracji. potrzebą wynikająca z podnoszenia standardów infrastrukturalnych na terenie gminy (komfort i jakość życia, pracy oraz wypoczynku) oraz zabezpieczania potrzeb w kontekście rozwoju nowych terenów mieszkaniowych, rekreacyjnych i inwestycyjnych. Ponadto, programy wspierające wymianę źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne przyczyniają się również do ochrony jakości powietrza, ograniczając niską emisję. Dla zwiększenia bezpieczeństwa uczestników ruchu, zaplanowano przebudowę i rozwój systemu oświetlenia ulicznego na terenie gminy, w tym przy wykorzystaniu nowych technologii, dzięki którym oświetlenie będzie mniej energochłonne i bardziej oszczędne.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy. Zapewnienie mieszkańcom alternatywnych rozwiązań poprzez programy wspierające budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich.	Urząd Miejski w Małomicach, Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach.	Urząd Miejski w Małomicach	2014 - 2020
Rozbudowa i remonty sieci wodociągowej na terenie gminy.	Urząd Miejski w Małomicach, Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	2014 - 2020
Poprawa efektywności energetycznej poprzez realizację programów finansowanych ze środków unijnych związanych z modernizacją kotłowni i termomodernizacją budynków użyteczności publicznej.	Urząd Miejski w Małomicach, Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, zarządcy obiektów publicznych	2014 - 2020
Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.	Urząd Miejski w Małomicach,	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	2014 - 2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego III.1 Rozwój infrastruktury technicznej i komunalnej:

Mierniki realizacji Źródło danych Metoda pozyskania danych

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
Korzystający z sieci kanalizacyjnej w ludności ogółem	GUS	Bank Danych Lokalnych
Korzystający z sieci wodociągowej w ludności ogółem	GUS	Bank Danych Lokalnych
Suma środków przeznaczonych na przebudowę i rozwój systemu oświetlenia ulicznego	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne	Statystyka gminna

Cel operacyjny III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy

Strategia postępowania:

Dostępność komunikacyjna gminy decyduje o jej atrakcyjności osadniczej/rezydencjonalnej, rekreacyjno-turystycznej oraz inwestycyjnej. Budowa wysokiej wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej

Gminy Małomice w szczególności miasta Małomice opierać się będzie m.in. na rozwoju sieci dróg lokalnych oraz współdziałaniu z innymi zarządcami dróg w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci dróg o znaczeniu ponadlokalnym. Rozbudowa oraz konserwacja dróg są konieczne, aby spełniały one normy i przystawały do nowych warunków społeczno-gospodarczych, takich jak zwiększony ruch, a także stymulowały rozwój terenów mieszkaniowych, nowych zakładów pracy czy ośrodków turystyki i rekreacji (zapewnienie komfortu i dobrej jakości dojazdu do posesji oraz zakładów pracy i miejsc wypoczynku). Potrzebne są również nowe inwestycje w zakresie tworzenia miejsc parkingowych - w szczególności przy obiektach użyteczności publicznej i turystycznych, oraz budowy ciągów pieszych i tras rowerowych o charakterze komunikacyjnym i turystycznym. Jednym z priorytetów pozostaje organizacja nowoczesnego, sprawnego i przyjaznego pasażerom transportu zbiorowego (optymalizowanie rozkładów jazdy i wpływanie na przewoźników publicznych i prywatnych w zakresie dostosowywania rozkładów do potrzeb mieszkańców i turystów).

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostki realizacyjne	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej, a także zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy poprzez współpracę z innymi zarządcami dróg.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, Powiat Żagański,	2014 - 2020
Tworzenie miejsc parkingowych,	Urząd Miejski w	Urząd Miejski w	Urząd Miejski w	2014 - 2020

szczególnie przy obiektach użyteczności publicznej i obiektach turystycznych.	Małomicach	Małomicach	Małomicach, Powiat Żagański,	
Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, w tym m.in. zagospodarowanie terenów wokół budynków użyteczności publicznej – przystosowanie otoczenia, podjazdów do potrzeb niepełnosprawnych.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, zarządcy obiektów publicznych	2014 - 2020
Współpraca w zakresie dostosowania rozkładu jazdy komunikacji publicznej do potrzeb mieszkańców i turystów.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, przedsiębiorcy świadczący usługi w zakresie przewozu osób	2014 - 2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego III.2 Zwiększenie wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy:

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
Długość [km] nowych i zmodernizowanych dróg na terenie gminy	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne	Statystyka gminna
Suma środków publicznych, przeznaczonych na rozwój i poprawę stanu gminnej infrastruktury drogowej	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne	Statystyka gminna
Suma środków przeznaczonych na przebudowę i rozwój systemu oświetlenia ulicznego	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne	Statystyka gminna
Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne	Statystyka gminna

Cel operacyjny III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym

Strategia postępowania:

Zapewnienie wysokiego poczucia bezpieczeństwa publicznego wymaga szerokiej i kompleksowej współpracy wszystkich służb publicznych i odbywać się powinno na różnych płaszczyznach życia mieszkańców. Jednym z instrumentów wspierających utrzymania porządku i ładu publicznego będzie rozwój elektronicznych systemów bezpieczeństwa. Celem zmniejszenia prawdopodobieństwa występowania niepożądanych sytuacji, zniechęcenia przed atakami wandalizmu i przestępstwami, monitoringiem wizyjnym objęte zostaną strategiczne miejsca na terenie Gminy Małomice, w tym budynki użyteczności publicznej i kulturalno-oświatowe (przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu prywatności obywateli). Monitoring, a w konsekwencji

szybsze reagowanie służb bezpieczeństwa i większa wykrywalność sprawców, wzmocni poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Ponadto, zaplanowano działania wspierające Ochotnicze Straże Pożarne – w zakresie modernizacji strażnic oraz wyposażenia w nowoczesny, spełniający wszelkie wymagania i normy sprzęt ratowniczy, co przysłuży się jakości i szybkości interwencji straży, zarówno w przypadku pożarów, jak i powodzi oraz innych zdarzeń. Priorytet stanowi również poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym – m.in. poprzez edukację zwiększającą bezpieczeństwo, jak i modernizację infrastruktury komunikacyjnej. Przedsięwzięcia w ramach celu operacyjnego III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym pomogą kreować wizerunek gminy jako miejsca bezpiecznego oraz przyjaznego do życia i pracy.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostki realizacyjne	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Objęcie monitoringiem wizyjnym strategicznych miejsc na terenie gminy, w tym budynków użyteczności publicznej i kulturalno-oświatowych.	Urząd Miejski w Małomicach	Burmistrz Małomic	Policja, placówki oświatowe, instytucje kultury, podmioty gospodarcze	2014-2020
Wspieranie Ochotniczych Straży Pożarnych w zakresie modernizacji remiz oraz stałe doposażenie poszczególnych jednostek OSP w nowoczesny i wydajny sprzęt.	Urząd Miejski w Małomicach	Burmistrz Małomic	Ochotnicze Straże Pożarne, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego,	2014-2020
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego w zakresie ochrony policyjnej oraz w ruchu drogowym.	Policja	Urząd miejski w Małomicach	Lubuski Urząd Wojewódzki, Powiat żagański, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	2014-2020
Wzmocnienie bezpieczeństwa publicznego w zakresie ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej.	Ochotnicze Straże Pożarne	Urząd Miejski w Małomicach	Lubuski Urząd Wojewódzki, Powiat żagański, organizacje pozarządowe	2014-2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego III.3 Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym: Mierniki realizacji Źródło danych Metoda pozyskania danych

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
Liczba zdarzeń drogowych	Komenda Powiatowa Policji	Rejestr
Liczba interwencji straży pożarnej	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Żaganiu	Rejestr
Liczba interwencji policji	Komenda Powiatowa Policji	Rejestr
Liczba miejsc parkingowych na terenie gminy	Urząd Miejski w Małomicach , jednostki gminne	Statystyka gminna

Cel operacyjny III.4 Poprawa bezpieczeństwa w zakresie społecznym i zdrowotnym

Strategia postępowania:

Priorytetem wszelkich działań w ramach celu dotyczącego bezpieczeństwa zdrowotnego i społecznego mieszkańców Gminy Małomice jest poprawa komfortu i jakości życia. Polityka związana ze zdrowiem realizowana będzie poprzez zapewnienie wszystkim mieszkańcom dostępu do opieki medycznej o wysokim standardzie usług - doskonalenie bazy infrastrukturalnej, wyposażenia oraz standardu obsługi w placówkach zdrowia, organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych dla mieszkańców gminy, jak również poprzez kształtowanie, promocję właściwych postaw i aktywną edukację na rzecz zdrowego stylu życia. Strategia postępowania w obszarze bezpieczeństwa społecznego opierać będzie się natomiast na aktywnej, racjonalnej, adekwatnej do potrzeb i nowoczesnej polityce społecznej. Realizowane działania służyć będą przeciwdziałaniu wykluczeniu oraz wyłączeniu społecznemu różnych grup zmarginalizowanych bądź zagrożonych marginalizacją, wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie rodzin, dzieci i młodzieży. Zapobieganie występowaniu oraz niwelowanie przejawów wykluczenia dotyczyć będzie także osób niepełnosprawnych (dużą wagę przykładając się będzie do likwidacji barier architektonicznych) i starszych (zbudowanie oferty specjalistycznych usług adresowanych dla grupy seniorów, w tym rozwój różnych form wsparcia). By sprostać nowym wyzwaniom konieczne będzie wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w celu identyfikacji i łagodzenia problemów społecznych na terenie gminy, np. wykorzystywanie mechanizmów ekonomii społecznej. Ekonomia społeczna oznacza działanie na zasadach rynkowych (określanie i realizowanie wskaźników ekonomicznych), jednak cel działania oraz szeroko pojęta misja podporządkowana zostaje interesowi społecznemu. Zaplanowano również poszerzanie zasobów mieszkań socjalnych, pod wynajem i chronionych na terenie gminy.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizacyjna	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Wprowadzenie nowych rozwiązań w celu identyfikacji i łagodzenia problemów społecznych na terenie gminy.	Urząd Miejski w Małomicach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu	2014 - 2020

Przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie poprzez wsparcie dla wykluczonych społecznie i dzieci narażonych na przemoc w rodzinie.	Urząd Miejski w Małomicach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu	2014 - 2020
Organizowanie i wspieranie różnorodnych form pomocy społecznej, w tym świetlic socjoterapeutycznych, oddziałów dziennych, ośrodków wsparcia czy warsztatów terapii zajęciowej.	Urząd Miejski w Małomicach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu, organizacje NGO	2014 - 2020
Działania na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych. Wspieranie programów i inicjatyw skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych mających na celu poprawę ich życia i adaptację w społeczeństwie.	Urząd Miejski w Małomicach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żaganiu, organizacje NGO	2014 - 2020
Poszerzanie zasobów mieszkań socjalnych, chronionych i pod wynajem	Urząd Miejski w Małomicach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Administracja rządowa	2014 - 2020
Organizowanie i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych. Aktywna edukacja na rzecz zdrowego stylu życia.	Urząd Miejski w Małomicach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach		2014 - 2020
Doskonalenie stanu technicznego bazy lokalowej i infrastrukturalnej w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej.	Urząd Miejski w Małomicach, Zakłady Podstawowej Opieki Zdrowotnej	Urząd Miejski w Małomicach	Zakłady Podstawowej Opieki Zdrowotnej	2014 - 2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego III.4 Poprawa bezpieczeństwa w zakresie społecznym i zdrowotnym:

Mierniki realizacji	Źródła danych	Metoda pozyskania danych
Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej	Statystyka OPS
Liczba i/lub powierzchnia	Ośrodek Pomocy Społecznej	Rejestr

mieszkań socjalnych i chronionych	Statystyka GOPS	
Liczba porad ogółem w ramach podstawowej opieki zdrowotnej	GUS	Bank Danych Lokalnych

OBSZAR IV: ZARZĄDZANIE ROZWOJEM GMINY

Cel strategiczny: Poprawa jakości zarządzania, opartego na współpracy i wykorzystaniu zasobów

Spójność z dokumentami nadrzędnymi: zapewniono spójność ze STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2020, KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA OBSZARY WIEJSKIE

Cele operacyjne:

Cel operacyjny IV.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne

Cel operacyjny IV.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi

Cel operacyjny IV.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy

Cel operacyjny IV.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne

Strategia postępowania:

Zadania i przedsięwzięcia w ramach celu operacyjnego IV.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne stanowią odpowiedź na rosnące oczekiwania klientów względem organów administracji publicznej. W swojej treści nawiązują w szczególności do zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie oraz strategii „Sprawne Państwo 2020”, która ma doprowadzić do zwiększenia skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami. Przewidywane instrumenty realizacji polityki rozwoju w latach 2014-2020 warunkują konieczność zacieśnienia współpracy, skoordynowania działań podejmowanych przez samorządy oraz podmioty prywatne i organizacje pozarządowe w zakresie realizacji usług publicznych na rzecz mieszkańców, co pozwoli na podniesienie spójności i konkurencyjności regionów. Dotyczy to również Gminy Małomice.

Zgodnie z powyższym, w Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 zaplanowano kierunki związane z poprawą funkcjonowania administracji w zakresie podniesienia sprawności działania Urzędu Miejskiego, doskonalenia kwalifikacji pracowników, e-administracji oraz budowy i promocji marki gminy, w tym poprzez partnerskie współdziałanie z mediami lokalnymi i regionalnymi oraz skuteczny, tj. spójny i efektywny system promocji. Ponadto, wszelkie działania gminy ukierunkowane będą na pogłębienie współpracy międzysamorządowej oraz międzysektorowej i międzyorganizacyjnej. Partnerskie współdziałanie uprawdopodobnia zaistnienie efektu synergii oraz osiągnięcie przewagi konkurencyjnej.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Wysoka sprawność	Urząd Miejski w	Urząd Miejski w	Urząd Miejski w	2014 - 2020

administracyjna, m.in. poprzez system szkoleń pracowników i wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego, a także rozwój usług elektronicznych	Małomicach	Małomicach	Małomicach	
Promowanie systemu wartości etycznych wśród pracowników samorządowych, przejrzystość pracy urzędu (w załatwianiu spraw i w dostępie do informacji publicznej).	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, Samorząd Województwa Lubuskiego	2014 - 2020
Dbłość o stan techniczny budynków użyteczności publicznej (remonty, termomodernizacja, itp.).	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	2014 - 2020
Współpraca terytorialna w dziedzinie turystyki, inwestycji komunalnych i przedsiębiorczości w ramach powiatu zagańskiego oraz na poziomie krajowym i międzynarodowym.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, gminy partnerskie, organizacje turystyczne	2014 - 2020
Upowszechnianie partnerstwa publiczno-społecznego.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	2014 - 2020
Doskonalenie procedur konsultacji społecznych.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	2014 - 2020
Partnerskie współdziałanie z mediami lokalnymi i regionalnymi.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	2014 - 2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego IV.1 Sprawne i efektywne zarządzanie terytorialne:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Ocena przyjazności i otwartości Urzędu Miejskiego w Małomicach – badanie satysfakcji klienta	Urząd Miejski w Małomicach	Wyniki badania
Liczba wspólnych projektów rozwojowych w ramach powiatu zagańskiego	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne	Statystyka gminna
Liczba zadań zleczanych organizacjom pozarządowym	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki gminne	Statystyka gminna

Cel operacyjny IV.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi

Strategia postępowania:

Wielokierunkowy rozwój terenów wiejskich polega na dywersyfikacji gospodarki wiejskiej, czyli zmianie pojmowania i traktowania terenów wiejskich jako obszarów monofunkcyjnych, na których dominuje rolnictwo i produkcja rolnicza. Terenom tym nadawane są nowe funkcje, celem redukcji panującego tam bezrobocia oraz podniesienia estetyki i atrakcyjności społeczno-ekonomicznej - jako miejsca do życia i pracy. Priorytetem jest poprawa sytuacji bytowej mieszkańców, dzięki rozwijaniu wielofunkcyjnych form

aktywności społecznej, kulturalnej i gospodarczej (w szczególności pozarolniczej). Zgodnie z założeniami wielokierunkowa/wielofunkcyjna, gospodarka obszarów wiejskich winna w znacznym stopniu opierać się na inicjatywie przedsiębiorcy wiejskiego. Wielofunkcyjny rozwój wsi uwarunkowany jest również rozwojem odpowiedniej infrastruktury, odpowiadającej na zdiagnozowane zapotrzebowanie i uwzględniającej potrzeby lokalne, jak również wykreowaniem szerokiej oferty wspierająco-doradczej dla mieszkańców (w zakresie profesjonalizacji produkcji rolniczej oraz aktywności około- i pozarolniczej). Rozwój gospodarczy małych i średnich miast oraz terenów wiejskich stanowi jedno z najważniejszych założeń Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego na lata 2011-2020. Uwzględniając wytyczne, płynące z dokumentów nadrzędnych, a także wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej i przeprowadzonej analizy strategicznej SWOT, wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich Gminy Małomice uznano za priorytet rozwojowych w perspektywie 2020 roku.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Rozwijanie systemów infrastruktury technicznej na terenach wiejskich gminy.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	2014 – 2020
Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenach wiejskich gminy m.in. poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury.	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki pomocnicze gminy.	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, jednostki pomocnicze gminy	2014 - 2020
Aktywizacja gospodarcza terenów wiejskich w zakresie wspierania zatrudnienia w działalności rolniczej i okołorolniczej opartej na zwiększeniu towarowości i wydajności, poprzez: - promocję instrumentów wsparcia dla rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu	2014 - 2020
Wspieranie rozwoju działalności pozarolniczej na terenach wiejskich, m.in. poprzez: - tworzenie warunków dla rozwoju usług, handlu, rzemiosła oraz małej wytwórczości,	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach	Urząd Miejski w Małomicach, Lokalna Grupa Działania Bory Dolnośląskie	2014 - 2020

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego IV.2 Wielofunkcyjny rozwój wsi:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
---------------------	---------------	--------------------------

Suma środków publicznych przeznaczonych na rozwój bazy infrastrukturalnej dla usług kulturalnych i rekreacyjno – sportowych na terenach wiejskich	Urząd Miejski w Małomicach	Statystyka gminna
Liczba nieruchomości położonych na terenach wiejskich wyposażonych w przydomowe oczyszczalnie ścieków.	Urząd Miejski w Małomicach	Ewidencje

Cel operacyjny IV.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy

Strategia postępowania:

W trosce o środowisko naturalne i jego ograniczone zasoby, zarządzanie rozwojem gminy powinno opierać się na idei rozwoju zrównoważonego, oznaczającego rozwój społeczno-gospodarczy w harmonii, zgodzie i przy poszanowaniu uwarunkowań środowiskowych, zapewniający równowagę ekologiczną oraz zachowanie zdolności przyrody do samoregulacji, ograniczania zanieczyszczeń przedostających się do cieków wodnych, będzie ważnym aspektem ochrony zasobów wodnych. W ramach niniejszego celu zaplanowano również racjonalizację zużycia energii, surowców i minerałów oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. Ochrona przyrody realizowana będzie także poprzez wyznaczenie i wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego wytycznych z map zagrożeń i ryzyk przyrodniczych, oraz określenie zasad właściwego gospodarowania terenami zagrożonymi, np. powodzią czy suszą hydrologiczną. Podstawę polityki ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa przyrodniczego gminy stanowić będzie jednak przede wszystkim aktywna edukacja obywatelska w zakresie ekologii. Działania kierowane do dzieci i młodzieży odbywać się będą zarówno w ramach normalnego procesu edukacji od szkoły podstawowej, jak również w ramach zajęć poza normalnymi godzinami nauki. Promocja postaw proekologicznych oraz zmiana dotychczasowych przyzwyczajęń osób dorosłych realizowana będzie poprzez szeroki wachlarz działań, jak np. akcje marketingowe w mediach, konkursy i kampanie społeczne. Ważne będzie uświadamianie i wytwarzanie poczucia konieczności prowadzenia działalności turystycznej, rolniczej, gospodarczej na terenie gminy w zgodzie z poszanowaniem walorów przyrodniczych i zasad ekologii.

Kluczowe działania:

Kierunki interwencji	Jednostka realizująca	Jednostka monitorująca po stronie gminy	Partnerzy	Okres realizacji
Racjonalne wykorzystanie surowców energetycznych i realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (kolektory słoneczne, ogniwa fotowoltaiczne)	Urząd Miejski w Małomicach.	Urząd Miejski w Małomicach.	Urząd Miejski w Małomicach, właściciele nieruchomości, zarządcy wspólnot mieszkaniowych	2014 - 2020

Wzrost ekologicznej świadomości mieszkańców poprzez kampanie edukacyjne i promocję postaw proekologicznych.	Urząd Miejski w Małomicach, gminne jednostki oświatowe	Urząd Miejski w Małomicach.	Urząd Miejski w Małomicach, Lubuski Inspektor Ochrony Środowiska, Wojewódzki Fundusz Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska	2014 - 2020
Wzrost poziomu recyklingu odpadów komunalnych dzięki sprawnemu systemowi gospodarki odpadami.	Urząd Miejski w Małomicach.	Urząd Miejski w Małomicach.	Urząd Miejski w Małomicach, właściciele nieruchomości, zarządcy wspólnot mieszkaniowych	2014 - 2020
Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez wyeliminowanie pokryć dachowych i innych odpadów zawierających azbest	Urząd Miejski w Małomicach.	Urząd Miejski w Małomicach.	Urząd Miejski w Małomicach, Wojewódzki Fundusz Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska	2014 - 220

Proponowane mierniki realizacji celu operacyjnego IV.3 Ochrona przyrody oraz wykorzystanie środowiska naturalnego dla rozwoju gminy:

Mierniki realizacji	Źródło danych	Metoda pozyskania danych
Liczba projektów wdrażających technologie OZE na terenie gminy	Urząd Miejski w Małomicach	Statystyka gminna
Liczba kampanii społecznych dot. kształtowania i promocji postaw proekologicznych	Urząd Miejski w Małomicach	Statystyka gminna
Ilość odpadów zawierających azbest na terenie gminy	Urząd Miejski w Małomicach	Statystyka gminna

System monitorowania i ewaluacji Strategii

Procedury wdrażania, monitorowania i aktualizacji zawierają listę działań, których podjęcie ma na celu ułatwienie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 oraz umożliwienie stałego monitorowania i dostosowywania jej zapisów do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego. Proces wdrażania Strategii jest rozpatrywany na trzech głównych poziomach:

- organizacyjnym,
- merytorycznym,
- społecznym.

Poziom organizacyjny

Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu aktywizacji mieszkańców gminy, które mogą być partnerami administracji samorządowej w procesie wdrażania. Tak realizowana zasada partnerstwa jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Koordinacja procesu wdrażania i aktualizacji Strategii będzie odbywać się poprzez wykorzystanie samorządowego modelu zarządzania Strategią. Model ten przekazuje proces zarządzania Strategią w ręce przedstawicieli władz jednostek samorządowych, a więc w tym przypadku – Burmistrza Małomic oraz Rady Miejskiej w Małomicach. Decyzje, podejmowane w porozumieniu tych organów, oparte na kompleksowym podejściu do uwarunkowań społeczno-gospodarczych, będą w bardzo istotny sposób wpływały na rozwój gminy.

Wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu podmiotów, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Efektu wdrożenia Strategii będzie efekt synergia w odniesieniu do działań władz samorządowych w zakresie stymulowania rozwoju gminy.

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwoju jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami, a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań. Wszyscy partnerzy realizujący zadania w Strategii Rozwoju będą poproszeni o aktywną współpracę. W tym celu w Urzędzie Miejskim zostanie wyznaczony pracownik do koordynującej zadań i monitorowania realizacji Strategii.

Sprawozdawczość z monitoringu oraz aktualizacja Strategii dokonywana będzie co dwa lata w ramach okresowej oceny stopnia realizacji Strategii w oparciu o dwa elementy podsystemu monitorowania i ewaluacji:

- 1) analizę wskaźnikową, opracowywaną przez Referatu Rozwoju Gospodarczego na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i referatów Urzędu Miejskiego oraz jednostek gminy, bazującą na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego;

2) raport z realizacji kierunków interwencji Strategii Rozwoju, przygotowywany przez Referat Rozwoju Gospodarczego na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i referatów Urzędu Miejskiego w Małomicach oraz jednostek gminy.

Analiza wskaźnikowa, bazująca na miernikach wyznaczonych dla każdego celu operacyjnego Strategii Rozwoju, będzie przygotowywana przez Referat w oparciu o pozyskane dane statystyczne i informacje, w skład których wchodzi następujące źródła informacji:

- statystyka publiczna – generowana przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych, dostępna pod adresem www.stat.gov.pl – z uwzględnieniem opóźnienia w zamieszczaniu aktualnych danych statystycznych w Banku Danych Lokalnych;

- statystyka prowadzona przez samorząd gminny – generowana i gromadzona przez poszczególne referaty Urzędu Miejskiego w Małomicach oraz jednostki gminne, zobowiązane do terminowego przekazywania danych i informacji;

- statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administrację rządową dot. działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem operacyjnym – przekazywanie informacji i danych przez te podmioty i jednostki zewnętrzne powinno odbywać się na mocy porozumień pomiędzy samorządem gminy oraz wskazanymi podmiotami i jednostkami. Porozumienia te dotyczą takich podmiotów i jednostek zewnętrznych, jak np.: izby i stowarzyszenia gospodarcze, Organizacje Turystyczne, Wojewódzki Konserwator Zabytków, zarządcy dróg, Starostwo Powiatowe w Żaganiu, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego czy Okręgowa Komisja Egzaminacyjna.

W wyborze mierników określających postęp realizacji celów Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 przyjęto zasadę ograniczonej liczby mierników monitorowania dla każdego z celów – zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Przy doborze mierników kierowano się adekwatnością, jednak głównym ograniczeniem była dostępność danych. Podstawowym źródłem danych do monitorowania poziomu realizowania Strategii stała się statystyka publiczna oraz gminna, a w niektórych przypadkach konieczne jest zawiązanie porozumień z podmiotami i jednostkami zewnętrznymi. W ramach analizy wskaźnikowej, mierniki pochodzące ze statystyki publicznej (BDL GUS) mogą zostać przedstawione w układach porównawczych, tj. np. w porównaniach względnych do innych gmin oraz średniej dla powiatu żagańskiego, województwa Lubuskiego, kraju. Zakres czasowy analizy powinien obejmować zmiany w stosunku do roku bazowego (2013 r.) i roku ostatniego badania (dynamika).

Pomocniczy arkusz do przekazywania danych statystycznych do Centrum przez wydziały i referaty Urzędu Miejskiego w Małomicach oraz jednostki gminy (jako dane własne oraz pozyskane od instytucji zewnętrznych) wygląda następująco:

Cel operacyjny nr ..... Nazwa miernika Źródło danych i jednostka miary Wartość dla roku bazowego (2013 r.) Wartość dla roku badanego (..... r.)

1. ....

2. ....

3. ....

Raport z realizacji kierunków interwencji, opiera się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych przez poszczególne referaty i komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Małomicach oraz jednostki organizacyjne gminy, zbieżne merytorycznie z badanym celem operacyjnym. Konkretny referat lub jednostka gminy składa co roku sprawozdanie do Referatu Rozwoju Gospodarczego (na określonym formularzu sprawozdawczym), które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii. Schemat przepływu informacji sprawozdawczej dla kierunków interwencji wygląda następująco:

Jeżeli dany kierunek interwencji mieści się w kompetencjach podmiotu zewnętrznego (podmioty prywatne, pozarządowe, samorząd powiatowy, samorząd regionalny i administracja rządowa), to jednostką monitorującą ze strony gminy jest konkretny referat Urzędu Miejskiego w Małomicach lub jednostka organizacyjna gminy, która merytorycznie jest zbieżna z przedmiotem danego kierunku interwencji. W przypadku takich kierunków interwencji, jednostka monitorująca ze strony gminy pozyskuje informacje od podmiotu zewnętrznego, dotyczące stanu wdrożenia danego kierunku interwencji i składa co dwa lata poczynając od roku 2016 sprawozdanie do burmistrza sprawozdawczym), które jest podstawą zbiorczego raportu z realizacji kierunków interwencji całej Strategii. Schemat przepływu informacji sprawozdawczej w tym przypadku wygląda następująco:

Okresowe sprawozdania z realizacji poszczególnych kierunków interwencji są składane przez referaty Urzędu Miejskiego oraz jednostki organizacyjne gminy do Referatu Rozwoju Gospodarczego. Na podstawie złożonych sprawozdań z danego okresu sprawozdawczego, Referatu Rozwoju Gospodarczego opracowuje raport z realizacji kierunków interwencji, który wraz z analizą wskaźnikową jest podstawą dla Rady Miejskiej do podejmowania oceny realizacji Strategii Rozwoju, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze w otoczeniu).

Poziom merytoryczny

Poziom merytoryczny obejmuje wdrażanie i monitorowanie realizacji celów zapisanych w Strategii Rozwoju oraz przegląd jej zapisów i ich aktualizację. W konsekwencji systematycznych działań wdrożeniowych i monitorujących, osiągnięte zostaną cele operacyjne i strategiczne (długookresowe). Strategia Rozwoju Gminy Małomice określona została na lata 2014-2020. Okres ten odzwierciedla kolejny okres budżetowy Unii Europejskiej oraz działania aktualizacyjne dokumentów regionalnych i krajowych.

Strategia jest nadrzędnym dokumentem prowadzącym do osiągania celów średniookresowych i długookresowych w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy.

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Radzie Miejskiej w Małomicach, reprezentującej różnorodne środowiska lokalne. Tym samym Rada będzie wsparciem merytorycznym dla Burmistrza Małomic, a jej aktualizacja będzie dokonywana w przedstawiony poniżej sposób:

1. Zadania związane z monitoringiem i aktualizacją Strategii powierza się Burmistrz Małomic.

2. Odpowiedzialność za zwoływanie posiedzeń Rady Miejskiej w zakresie ewaluacji i aktualizacji Strategii powierza się Przewodniczącemu Rady, na wniosek Burmistrz Małomic.
3. Odpowiedzialność za obsługę techniczną i organizacyjną prac ewaluacyjnych i aktualizacyjnych Rady Miejskiej powierza się Urzędowi Miejskiemu w Małomicach.
4. W wyznaczonym terminie kierownik Ref. Rozwoju Gospodarczego będzie składał Burmistrzowi Małomic raport z realizacji kierunków interwencji oraz analizę wskaźnikową realizacji celów Strategii za dany okres sprawozdawczy.
5. Zakres raportu z realizacji kierunków interwencji obejmuje:
  - skrótowe przedstawienie aktualnego stanu realizacji poszczególnych kierunków interwencji,
  - skrótowe przedstawienie ewentualnych trudności realizacyjnych dla poszczególnych kierunków interwencji, z uwzględnieniem proponowanych działań naprawczych,
  - wielkość środków finansowych wydatkowanych na realizację kierunków interwencji w badanym okresie, w podziale na źródła finansowania.
6. Zakres analizy wskaźnikowej realizacji celów strategii obejmuje:
  - porównanie wskaźników bazowych (dla roku 2013) ze wskaźnikami dla badanego okresu realizacji Strategii,
  - wskazanie tendencji wzrostowych i malejących w poszczególnych celach operacyjnych Strategii.
7. ~~Raport z realizacji kierunków interwencji oraz analiza wskaźnikowa są przygotowywane przez Referat~~ Referat Rozwoju Gospodarczego w oparciu o informacje i dane statystyczne przesłane przez jednostki realizujące lub jednostki monitorujące ze strony gminy.
8. Referat Rozwoju Gospodarczego na początku stycznia odpowiedniego roku, przesyła powiadomienie o rozpoczęciu procesu sprawozdawczego za dany okres do wszystkich jednostek realizujących lub do jednostek monitorujących ze strony gminy, jeżeli w przypadku danego kierunku interwencji jednostką realizującą jest podmiot zewnętrzny.
Wraz z powiadomieniem Centrum Koordynacji przesyła formularze sprawozdawcze zawarte w Strategii oraz wykaz kierunków interwencji realizowanych lub monitorowanych przez dany referat Urzędu Miejskiego oraz jednostki organizacyjne gminy.
9. Informacje o stopniu realizacji poszczególnych kierunków interwencji oraz osiągniętych wskaźnikach za dany okres, jednostki przygotowują na formularzach sprawozdawczych do końca stycznia odpowiedniego roku.
10. Raporty z realizacji kierunków interwencji oraz analizy wskaźnikowe realizacji celów Strategii w badanym okresie będą przedstawiane Radzie Miejskiej w terminie do końca I kwartału odpowiedniego roku oraz podawane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej.
11. Przewodniczący Rady Miejskiej, na wniosek Burmistrza Małomic, może zaprosić do prac Rady w zakresie monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii przedstawicieli innych instytucji.
12. Na specjalnym posiedzeniu Rada Miejska dokonuje ewaluacji i ewentualnej aktualizacji Strategii.
13. Przewodniczący Rady Miejskiej, na wniosek Burmistrza Małomic, zwołuje posiedzenie ewaluacyjne i aktualizujące – w październiku lub listopadzie odpowiedniego roku – dotyczące realizacji Strategii.

14. Przewodniczący Rady Miejskiej, na wniosek Burmistrz Małomic, może zwołać dodatkowe posiedzenia ewaluacyjne i aktualizujące.

15. Rada Miejska na posiedzeniu ewaluacyjnym i aktualizującym dokonuje:

- oceny realizacji celów Strategii na podstawie materiałów przygotowanych przez Burmistrza Małomic (stan osiągnięcia wskaźników przyjętych dla poszczególnych celów operacyjnych Strategii),
- identyfikacji problemów, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację wyznaczonych celów,
- opracowania propozycji niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów.

16. Propozycje niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów Rada Miejska przedstawia Burmistrzowi Małomic, który podejmuje decyzję o ich ewentualnym uwzględnieniu w Strategii.

17. Prace Rady Miejskiej na specjalnym posiedzeniu ewaluacyjnym i aktualizującym są protokołowane. Efektem posiedzeń jest sprawozdanie z posiedzeń Rady przygotowywane przez Biuro Rady.

Poziom społeczny

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania zapisów Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 wśród społeczności lokalnej oraz pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zadań Strategii. Głównym adresatem zapisów dokumentu są mieszkańcy gminy, a w szczególności:

- 1) Radni, pracownicy Urzędu i gminnych jednostek organizacyjnych;
- 2) Posłowie i senatorowie reprezentujący w Parlamencie region oraz radni Sejmiku Wojewódzkiego, związani z regionem;
- 3) Przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego, instytucje otoczenia biznesu, instytucje szkoleniowe z regionu;
- 4) Sektor finansowy – banki, instytucje pożyczkowe i kredytowe;
- 5) Wyższe uczelnie z terenu regionu;
- 6) Organizacje pozarządowe z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki edukacyjne.

Upowszechnienie zapisów Strategii wśród społeczności lokalnej ma na celu:

- 1) Poinformowanie o zakończeniu prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju;
- 2) Objasnienie dalszych etapów procesu planowania rozwoju społeczno-gospodarczego w gminie – realizacja zapisów Strategii, zaproszenie partnerów do współpracy;
- 3) Prezentację lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego gminy, priorytetów i kierunków rozwoju w najbliższych latach (obszary priorytetowe i cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki interwencji);
- 4) Objasnienie roli funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w finansowaniu rozwoju lokalnego i sposobu ich pozyskiwania poprzez przygotowanie projektów wynikających ze Strategii Rozwoju – z kierunków interwencji;
- 5) Zachęcenie do wzięcia udziału w realizacji zapisów Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020.

W celu upowszechnienia treści Strategii należy przeprowadzić proponowane działania:

- 1) Opracowanie krótkiego materiału przybliżającego mieszkańcom treść Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020.

2) Umieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) materiału przybliżającego zainteresowanym Strategię.

3) Udzielanie przez władze samorządowe gminy wywiadów dla prasy lokalnej i regionalnej na temat zakończenia prac nad Strategią Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 oraz sposobów realizacji jej zapisów.

Ważnym adresatem Strategii Rozwoju Gminy Małomice na lata 2014-2020 jest również otoczenie jednostki, szczególnie:

- Sąsiednie gminy,
- Powiat Żagański,